ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ИНСТИТУТА ЗА ДЪРЖАВАТА И ПРАВОТО КЪМ БЪЛГАРСКАТА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ

ЗА 2020 Г.

Съгласно писмо 72-00-89/19.11.2020 г.

1. ПРОБЛЕМАТИКА НА ЗВЕНОТО

1.1. Изпълнение на целите, оценка и анализ на постигнатите резултати

Преглед на изпълнението на целите (стратегически и оперативни), оценка и анализ на постигнатите резултати и на перспективите на Института за държавата и правото (ИДП) в съответствие с неговата мисия и приоритети, съобразени с утвърдените научни тематики.

От основаването на ИДП мисията на института е свързана с усъвършенстването на националното законодателство, подпомагане дейността на правоприлагащите и правозащитните органи, предоставяне на подходяща база от изследвания и експертни знания, които да се ползват в обучението на бъдещите юристи, както и с повишаване на правната култура на гражданите.

През 2020 г. дейността на ИДП се осъществи съответно в четирите му основни настоящи приоритета:

1) подпомагане на законотворческата функция на държавата, на правоприлагането, дейността на правораздавателните и административните органи;

2) изследвания в областта на хармонизирането на българското законодателство с правото на ЕС, в международното публично, частно право и международните отношения;

3) изследвания, посветени на фундаментални и практически проблеми на правната система.

4) работа за повишаване на правното съзнание и правна култура на българските граждани.

Резултатите от дейността на ИДП бяха представени по подобаващ и адекватен начин в реномирани издания, престижни научни конференции и др. изяви.

Работата по тези направления се осъществи в колективни и самостоятелни проекти. Тази дейност е разгледана детайлно в съответните части на отчета относно постиженията на отделните учени.

2020 г. премина под знака на пандемията от КОВИД-19, което наложи цялостна реорганизация на научната дейност на института дистанционно и отлагането на планираната конференция с международно участие по медицинско право.

В обобщение през 2020 г. обемът на научната продукция на учените от Института възлиза на 188 публикации (с 19 повече от предходната година или ръст с 11,24%). От тях 148 са публикувани, а 40 са приети за печат.

Един учен от ИДП е публикувал 1 учебник

Четирима учени имат 4 научни публикации в реферирани и индексирани издания: двама учени имат по 1 научна публикация в издание, индексирано в ERIH+ и 2 във WoS.

С 25,93 % са се увеличили научните публикации в издания, неиндексирани в WoS, Scopus, ERIH+, тематични сборници, вкл. сборници от международни и национални научни форуми – 108 публикации на 23 учени. Средната публикационна активност за годината е по 4,70 на автор

5 от публикациите са на английски език. Приети за публикувани в неиндескирани списания 22 публикации, с 4 повече от 2019 г.

Един учен от ИДП е публикувал 31 научно-популярни произведения, едно от които е в съавторство.

Подробни справки за публикациите са приложени към доклада.

Забелязани са 229 / 211 при за 2019 г. цитиращи източника на 133 / 153 цитирани публикации на 21 / 22 учени. В сравнение с предходния период с 18 повече са цитиращите източници, което представлява ръст от 7,86%. От авторите 2-ма са млади учени.

Изнесени са 83 доклада от 31 учени и докторанти на 35 научни форуми, включително и в чужбина.

През 2020 г. ИДП организира един научен форум: 10-тата национална конференция на докторантите и постдокторантите в областта на правните науки на 7 – 8 ноември 2020 г. Събитието бе проведено онлайн чрез платформата zoom и то събра рекорден брой участници – 39. В конференцията за пръв път участваха и млади учени и постдокторанти, включително и от ИДП.

Институтът за държавата и правото бе принуден да преустанови постоянния открит семинар, в рамките на който учени и докторанти от ИДП представят текущите си изследвания и постижения. Това се наложи поради извънредното положение и последвалите ограничения за събиране на хора в закрити помещения.

Следва да се добави, че дейността по подпомагане на органите от законодателната, изпълнителната и съдебната власт е традиционна за ИДП. Тя се изразява в предоставянето на експертни становища и анализи за различни държавни органи, както и в участие на учени от института в експертни и консултативни съвети, комисии и работни групи към министерства и ведомства.

Тази дейност спада към визитната картичка на института. Това са дейностите от общонационално значение и най-вече експертната дейност: концепции, програми, становища и консултации за усъвършенстване на българското законодателство. През 2020 г. 15 учени и докторанти от института са дали общо 60 експертизи в помощ на институции и органи за управление, като от тях 55 са неплатени и 5 са платени експертизи. През 2020 г. има ръст от 35%

1. През 2020 г. бе приет законодателен инструмент, който да уреди процеса на задължително взимане на становища и експертни мнения от научните звена при дейността на законодателните и изпълнителните органи, какъвто бе предвиден в Националната стратегия за развитие на научните изследвания в Република България 2017-2030. Това е Постановление № 3 на МС от 10.01.2020 г. за създаване и функциониране на Механизъм за възлагането и изпълнението на научни консултации от Българската академия на науките (Обн., ДВ, бр. 5 от 17.01.2020 г.), по силата на

което ИДП е задължен да предоставя научни консултации по национално възложени дейности от органите на изпълнителната власт относно специфичен политически въпрос или сектор, където е необходимо, целесъобразно или се налага допълваща научна експертиза или научна оценка. През 2020 г. без възлагане по ПМС № 3 бе изготвено безплатно становище за Министерство на регионалното развитие и благоустройството относно прилагането на разпоредбата на чл. 6б от Закона за мерките и действията по време на извънредното положение, обявено с решение на Народното събрание от 13 март 2020 година (ЗМДВИПОРНС) и по Механизмаза възстановяване и устойчивост е част от елемента „Следващо поколение ЕС“ (2021-2024 г.) от Плана за възстановяване на Европа за предварителни консултации на текста с Комисията.

Дейностите в изпълнение на приоритета относно повишаване на правната култура на гражданите се изразиха в участие на учените в множеството научно-популярни публикации – 35. Увеличени бяха и медийните изяви на учените от ИДП – 25 на брой от общо 37 лекции и други обществени изяви.

Продължава сътрудничеството със създадената от Омбудсмана на Република България балканска мрежа на омбудсманите.

Както е посочено в самата Националната стратегия за развитие на научните изследвания в Република България 2017-2030, освен липсата на стабилна и последователна политическа ангажираност за развитие на науката и липсата на адекватно финансиране и научна инфраструктура, в хуманитарните и обществените научни направления съществуват звена с тематики, които са строго национални. Те трудно намират международна изява, вкл. и възможност за международно финансиране, но тяхното развитие е безценно при отговаряне на потребностите на обществото и държавата, когато те са национално обусловени. По този начин тези звена също така укрепват устоите на националната образователна система и помагат за запазването на националната култура.

Без съмнение, тематиката на ИДП попада в тази графа. Затова, независимо от горните пречки, учените в ИДП положиха всички усилия, за да предоставят адекватни и актуални научни изследвания и да разпространят получените резултати.

1.2. Изпълнение на Националната стратегия за развитие на научните изследвания в Република България 2017-2030

Приоритетите на ИДП хармонизират с Националната стратегия за развитие на научните изследвания в Р България 2017 – 2030.

В изпълнение на тези цели и съобразено със спецификите на тематиката на ИДП може да се отбележи повишеният брой на публикациите и на цитиранията. За 2020 публикациите са 188. В сравнение с предишната отчетна година (169 публикации) те с 19 повече. Това е ръст с 11,24%. От тях 148 са публикувани, а 40 са приети за печат.

Учените са дали общо 60 научно обосновани компетентни становища за Народното събрание, висшите училища, държавната администрация и др. Един учен е участвал в изготвянето на национални документи от стратегическо значение като е изготвил Анализ на законодателството в областта на социалното подпомагане на Министерството на труда и социалната политика.

През 2020 г. учените активно участваха в конференции в страната и чужбина, поддържаха сътрудничество с научни и образователни институции от Европа и света.

Специфична цел 1: Относно специфичната цел, свързана с осигуряване на висока квалификация и ефективно кариерно развитие на учените, основано на високо ниво на научните изследвания:

През 2020 г. докторанти от ИДП са получили лични стипендии, грантове и други спонсорства за стимулиране на научния обмен, както следва:

1. Въпреки ограниченията от пандемията от СОВИД-19 бяха потвърдени осъществени три академични мобилности по програма „Еразъм +“, от които бяха осъществени две на:

- редовен докторант Габриела Гарова-Мучева в Университета в Залцбург, Австрия;
- задочен докторант Кремена Лазарова в Университета в Генуа, Италия, и

Потвърдената академична мобилност на ас. Петър Топуров в Университета в Болоня, Италия, не можа да се осъществи поради усложнената епидемична обстановка.

2. Ас. Петър Топуров, редовен докторант, отчислен с право на защита – спечели проект по Национална програма „Млади учени и постдокторанти“, модул „МЛАДИ УЧЕНИ“ за периода от м. април 2020 г. до м. март 2021 г.

Специфична цел 2: Повишаване на жизнения стандарт и на социалния статус на учените и специалистите, заети в научноизследователската дейност, посредством осигуряване на адекватно и съобразено с постигнатите резултати заплащане, както и на добри условия на труд.

И през 2020 г. в ИДП допълнителните възнаграждения за образователната и научна степен „доктор“ и за научната степен „доктор на науките“ бяха увеличени на 250 и съответно 350 лв. над препоръчителните средни за Академията нива. През декември 2020 г. след приемане от Научния съвет на методика за разпределение на средствата по Компонент 2 в ИДП съобразно постигнати резултати в научно-изследователската работа се разпрадалиха суми на учените.

Беше съществено подобрена материално-техническата база на института. Северното крило на 5 етаж беше изцяло ремонтирано: подменена беше дограмата, извършена беше шпакловка и бяха поставени ламинат и щори. Беше извършен основен ремонт на покрива над помещенията, които се стопанисват от ИДП с финасиране от БАН. За подобряване на топлоизолацията на сградата беше сменена дограмата на прозорците по стълбището, както и бе извършен частичен текущ ремонт на електрическата мрежа и належащ авариен ремонт на водопроводната мрежа.

След решение на Научния съвет е сключен договор за за абонамент на правно-информационна система „Апис” – декстоп версия, и общо 15 броя места за отдалечен достъп (по 3 работни места за всяка секция).

Специфична цел 3: Повишаване на учените до характерни за ЕС нива и балансираното им разпределение по възраст, пол, научни области и региони.

През 2020 г. успешно приключиха общо 2 процедури и 1 конкурс:

– процедура за заемане на академичната длъжност главен асистент по Теория на държавата и правото;
– процедура за заемане на академичната длъжност главен асистент по Международно частно право;
– конкурс за заемане на академичната длъжност асистент по Наказателен процес.

Процедурата за заемане на академичната длъжносто главен асистент по Трудово право и обществено осигуряване приключи без избран от Научния съвет кандидат.

На 6-ма докторанти бе присъдена образователната и научна степен „доктор“ от научни журита на ИДП след успешни публични защити на дисертации:

– Андон Ташуков, задочен докторант, Международно право и международни отношения;

– Кристина Чутуркова, задочен докторант, Правна социология. Правна информатика;

– Манол Асенов, задочен докторант, Правна социология. Правна информатика;

– Маргарита Балабанова, редовен докторант, Стопанско/Търговско право;

– Надежда Славчева, докторант в самостоятелна форма на обучение, Административно право и административен процес;

– Станимир Трифонов, задочен докторант Правна социология. Правна информатика.

Научният съвет на ИДП взе решение за обявяване на нови 5 процедури: 2 за доцент – по Конституционно право на Република България и Международно право и международни отношения; и 3 за професор – по Административно право и административен процес, Международно право и международни отношения и по Правна социология.

3.2. Инфраструктура и Специфичната цел на Националната стратегия за развитие на научните изследвания в Р България 2017 – 2030 не са релевантни за дейността на ИДП.

3.3. Баланс в научните изследвания цели осигуряване на баланс между фундаментални и приложни изследвания, както и подкрепяне на приоритетни области.

С решение на Научния съвет от 25.11.2020 г. бе създаден на Център за по-добро регулиране (по т. 3 е взето решение: Определя проф. д-р Ирена Илиева за ръководител и възлага на същата да назначи със своя заповед проблемна група за изготвяне на становище във връзка с необходимостта от еднакво третиране при заплащане на академичните длъжности в системата на Българска академия на науките и на висшите училища по повод на обявения за обществено обсъждане проект на Постановление на Министерския съвет за определяне на минималната заплата за най-ниската академична длъжност в държавните висши училища.)

ИДП взе активно участие в изготвянето на новия Механизъм за върховенство на правото и на Доклада на Европейската комисия за върховенството на правото, за което на 5 октомври 2020 г. получи благодарствено писмо от Niovi Ringou – ръководител на отделение в Генерален директорат „Правосъдие и потребители“ – Съдебна политика и върховенство на правото.

Механизъм за върховенство на правото на Докладът на Европейската комисия за върховенството на правото в неговия център са превантивно средство за започване на приобщаващ дебат за върховенството на правото на европейско и национално ниво. Докладът представлява синтез на положението с върховенството на правото във всички 27 държави членки и специфично оценяване по глави, като покрива едновременно предизвикателства и положително развитие. Включени са следните области: съдебна система, антикорупционна рамка, плурализъм на медиите, свобода и други

институционални въпроси.

Колективният проект „Правна уредба на дейността на малките и средни предприятия в правото на ЕС и Република България. Хармонизация или дисхармония?“ бе насочен към повишаване на конкурентоспособността и продуктивността на икономиката. Изследванията на учените кореспондират и с други приоритетни области като подобряване на качеството на живот, опазване на околна среда, национална сигурност и отбрана и др.

1.3. Полза/ефект за обществото

Всички описани по-горе дейности пряко или косвено ползват българското общество. Научните фундаментални и приложни изследвания са солидна основа за подпомагане на законотворчеството и правоприлагането в България, обучението на студенти по право и практикуващи юристи. Развитието на правната доктрина е от полза за цялото българско общество.

Научните изследвания и експертни становища подпомагат държавната администрация и „вземащите решения“ и по този начин насърчават „доброто управление“ в България. Учените от ИДП активно участват в обучението и подготовка на висококвалифицирани кадри: във висшите училища, но също и на съдии, адвокати, прокурори и други правоприлагащи органи.

Активното участие в изготвянето на новия Механизъм за върховенство на правото и на Доклада на Европейската комисия за върховенството на правото също има полезен ефект за обществото.

Подобрена е и видимостта на тези дейности на ИДП сред обществото 37 лекции и други обществени изяви.

1.4. Взаимоотношения с други институции

ИДП поддържа взаимоотношения с държавни органи от законодателната, изпълнителната и съдебната власт, изразяващи се в предоставянето на експертни становища, мнения и анализи, както и в участие на учени от Института в работни групи, експертни и консултативни съвети, комисии и др. към различни държавни ведомства и институции. Традиционни за Института са добрите взаимоотношения с Върховния касационен съд, Върховния административен съд, Консултативния съвет за методическо ръководство и конституционност на законите при Върховна касационна прокуратура, Министерство на правосъдието, Министерство на вътрешните работи, Министерство на външните работи, Министерството на труда и социалната политика и др.

През 2018 г. ИДП сключи меморандум за сътрудничество с Комисията за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество (КПКОНПИ) и бяха начертани области от взаимен интерес, в които двете институции да си сътрудничат. През 2020 г. сътрудничеството продължава.

Продължава договорът за сътрудничество и с Икономическия университет – Варна, Споразумението с Комисията за защита от дискриминация, Рамковото споразумение с Института по публична администрация, Меморандум за сътрудничество със Сдружението на администрацията в органите на съдебната власт и др.

Учените от Института преподават в повечето юридически факултети на висшите училища в страната: Софийски университет „Св. Климент Охридски“, Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“, Нов Български университет, Академия на МВР, Югозападен университет „Н. Рилски“, Русенски университет „Ангел Кънчев“, Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“, Университет за национално и световно стопанство и др. С част от тези учебни заведения ИДП има подписани споразумения за съвместна дейност.

Учените от ИДП са членове на държавни изпитни комисии във висшите училища и членове на научни журита.

Предоставени са становища и експертни доклади до ВКС, ВАС, ПРБ и др.
От 2014 г. ИДП е приет за колективен член на Съюза на юристите в България.

1.5. Общонационални и оперативни дейности, обслужващи държавата

1.5.1. Практически дейности, свързани с работата на национални, представителни и държавни институции

Общонационалните дейности, обслужващи държавата, се изразяват в научноизследователската дейност на ИДП, както и в подготовката на специалисти, които са отразени в съответните части на отчета. Оперативните дейности по обслужване на държавата намират израз в експертната работа на учените от Института в полза на различни държавни органи.

Традиционна за института е в тази връзка експертната дейност в полза на различни държавни институции. За отчетната година 15 учени и докторанти от института са дали общо 60 експертизи в помощ на институции и органи за управление, като от тях 55 са неплатени и 5 са платени експертизи. През 2020 г. има ръст от 35%. В изготвянето на становища активно се включват и младите учени и докторантите от секциите.

През отчетния период учени от института са били членове на експертни и консултативни съвети и работни групи към различни ведомства в системата на изпълнителната и съдебната власт, както и на различни международни органи и организации.

Професор д-р Дарина Зиновиева е член на Консултативен съвет по законодателството към 44-то Народно събрание. Участва в 2 комисии по акредитация на докторска програма в 1 висше училище. Член е на редакционната колегия на сб. „Научни трудове на ИДП – БАН“.

Професор д-р Ирена Илиева участва в Управителния комитет на поредицата „Изследвания по сравнително право, еклезиастично право и права на човека“/Comitato di direzione Collana Richerche di dirito comparative, diritto ecclesiastico e diritti umani/ под ръководството на проф. Джовани Чимбало, Университет Болоня, член е на редколегията на списание Papers of BAS: Humanities and Socal Sciences и на редколегията на сп. „Международна политика“, издание на Правно-историческия

факултет на ЮЗУ „Н. Рилски“, член на редколегията на сп. „Правна мисъл“. Експерт от България в Европейската комисия срещу расизма и нетолерантността (ECRI) на Съвета на Европа. Индивидуален член е на Асоциацията по международно право – Лондон, член на Българската асоциация по международно право, член на Асоциацията по сравнително право. От м. юли 2020 г. е член на Управителния борд на Агенцията за основните права на ЕС

Професор д-р Жасмин Попова е член на Правния съвет при Президента на Република България (от 2017 г.), отговорен секретар е на сп. „Европейски правен преглед“.

Професор д-р Ганета Минкова е член на Правния съвет при Президента на Република България и на Комисия по опрощаване на несъбираеми държавни вземания. Член е на Съюза на учените в България.

Доцент д-р Велина Тодорова през 2020 г. бе преизбрана за член на Комитета по правата на детето на ООН, член е на Международното общество по семейно право и на Комисията по Европейско семейно право, член е на 4 редакционни колегии: 3 международни – Interational Journal of Chldren’s Rights, на издателство Intesentia CEFL, European Family Law, зам.-гл. редактор е на сп. „Правна мисъл“.

Доцент д-р Ангел Анастасов, д.ю.н. е член на Българска асоциация по международно право, София, (от 1992 г.) и на Световната асоциация по международно право, на Група за анализи и оценки, Ню Йорк, консултант е на Международна агенция за атомна енергия, Виена, (от 2014 г.), член на Комитета по ядрените оръжия, неразпространението и съвременното международно право, Лондон, на Световния институт по ядрена сигурност, Виена (от 2017 г.) и др.

Доцент д-р Екатерина Салкова е съдия ad hoc е в Европейския съд по правата на човека (от 2010г.). Член е на Постоянната комисия по социални и правни науки, сигурност и отбрана към НАОА. Член е на Българската асоциация по криминология. Участва в проект „Разработване на система за мониторинг на Актуализираната стратегия за продължаване на реформата в съдебната система 2014 - 2020“ с финансираща организация Министерство на правосъдието, Оперативна програма „Добро управление“.

Гл. ас. д-р Атанас Блидов е правен съветник към Националната агенция за оценяване и акредитация /НАОА/ – от 2016 г.

Гл. ас. д-р Васил Тодоров е член на Консултативен комитет по професионално обучение към ГД “Образование и култура” към Европейската комисия, на Атестационна комисия към регионалния инспекторат по образование София-град и на Междуведомствен координационен съвет към министъра на образованиети и науката за актуализация на Националната пътна карта за научна инфраструктура към МОН и на 4 работни групи по различни въпроси, на Националния съвет за тристранно сътрудничество, на Комитета за наблюдение на ОП Добро управление 2014-2020, на Подкомитет „Увеличаване на гражд. участие при формиране и контрол на изпълнението на политики“ и др. Член е на Управителния и на Изпълнителния съвет на Българската търговско-промишлена палата.

Гл. ас. д-р Владимир Христов е съветник в ОбС – Враца.

Ас. д-р Мария Михайлова е член на Националния съвет на хората с увреждания, на Работна група към МТСП, на Комисията по трудово законодателство към Национален съвет за тристранно сътрудничество и на Работна група към МТСП. Член е на Българската асоциация по криминология и Института за политически и правни изследвания.

Експертната дейност на учените от института се изразява още в изготвянето на рецензии и становища в конкурси за заемане на академичните длъжности „доцент“ и „професор“, както и при защити на докторски дисертации – за ОНС „доктор“ и за научната степен „доктор на науките“.

Дванадесет учени Членове на научни журита по процедури за образователно ниво, научни степени и заемане на академични длъжности извън БАН са били 12 учени, които са дали 38 рецензии и становища в 10 висши училища:

- 13 рецензии в процедури за ОНС „доктор“ (с 6 повече), изготвени от 8 учени;
- 14 становища в прецедури за ОНС „доктор“, изготвени от 9 учени;
- 1 становище в процедура за НС „доктор на науките“;
- 1 рецензия в процедура за заемане на академичната длъжност „доцент;
- 4 становища в процедура за заемане на академичната длъжност „доцент“, изготвени от 4-ма учени;
- 3 рецензии в процедура за заемане на академичната длъжност „професор“, изготвени от 3-ма учени;
- 2 рецензии за магистърска теза са изготвени от 1 учен.

1.5.2. Проекти, свързани с общонационални и оперативни дейности, обслужващи държавата, финансирани от национални институции (без фонд „Научни изследвания“)

На 04.01.2019 г. **Институтът за политики за малки и средни предприятия“** в партньорство с **Института за държавата и правото при БАН** и **Центъра за оценка на въздействието на законодателството** стартира изпълнението на проект **„Мисли първо за малките!“***,* финансиран с административен договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG05SFOP001-2.009-0153-C01/04.01.2019 г., по Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. Стойността на проекта е 89 964 лв, от които 85% от Европейския социален фонд и 15% национално съфинансиране. Продължителността на проекта е 12 месеца, който приключи успешно през януари 2020 г.

Включването на бизнеса в процеса по вземане на решения по теми, които пряко го засягат е условие за създаването на политики, базирани на доказателства, които

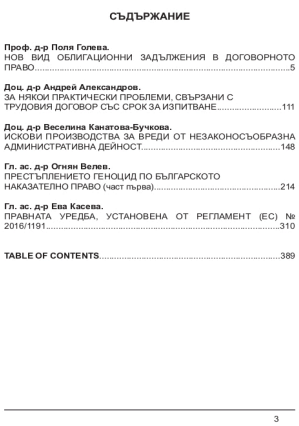
постигат своите цели, като едновременно с това спазват принципите за необходимост и пропорционалност на налаганите върху бизнеса тежести като по този начин създават оптимална регулаторна среда за развитието на предприемачеството и засилен икономически растеж.

2. РЕЗУЛТАТИ ОТ НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКАТА ДЕЙНОСТ ПРЕЗ 2020 Г.

2.1. 2.1. Най-значимо научно постижение

Студията на проф. д-р Поля Голева „Нов вид облигационни задължения в договорното право“, публикувана в „Научни трудове на ИДП“, ISSN 1314-6459, том 19, 2020, с. 5-110.

СЪДЪРЖАНИЕ

Проф. д-р Поля Голева.
НОВ ВИД ОБЛИГАЦИОННИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ В ДОГОВОРНОТО ПРАВО....5

Доц. д-р Андрей Александров.
ЗА НЯКОИ ПРАКТИЧЕСКИ ПРОБЛЕМИ, СВЪРЗАНИ С ТРУДОВИЯ ДОГОВОР СЪС СРОК ЗА ИЗПИТВАНЕ....111

Доц. д-р Веселина Канатова-Бучкова.
ИСКОВИ ПРОИЗВОДСТВА ЗА ВРЕДИ ОТ НЕЗАКОНОСЪОБРАЗНА АДМИНИСТРАТИВНА ДЕЙНОСТ....148

Гл. ас. д-р Огнян Велев.
ПРЕСТЪПЛЕНИЕТО ГЕНОЦИД ПО БЪЛГАРСКОТО НАКАЗАТЕЛНО ПРАВО (част първа)....214

Гл. ас. д-р Ева Касева.
ПРАВНАТА УРЕДБА, УСТАНОВЕНА ОТ РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 2016/1191....310

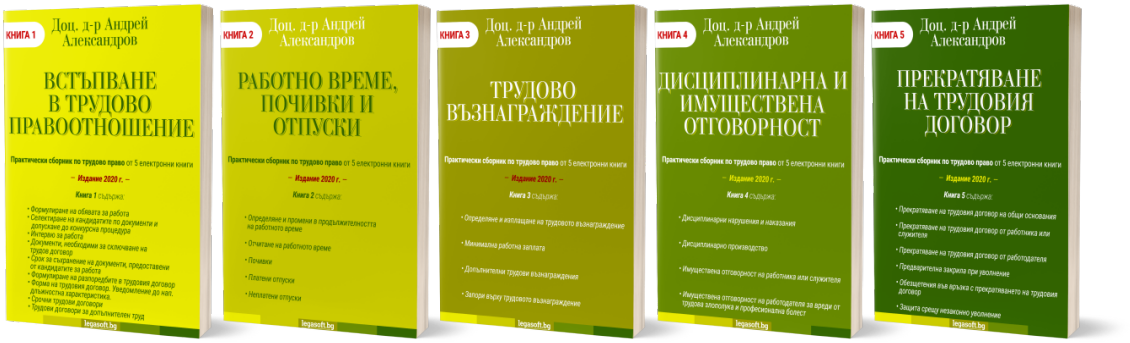
TABLE OF CONTENTS....389

3

Досега информационните задължения не са били разглеждани в договорното право. За първи път в студията се поставят въпросите, съществуват ли такива задължения, как са уредени, има ли общи правила за тях и къде се намират. Студията съдържа изложение относно информационните задължения в преддоговорните отношения, задължението на лекаря да информира пациента, информационните задължения на застрахователните брокери спрямо застрахованите, информационните задължения при различните видове потребителски договори, в застрахователното и конкурентното право и други. Изводът, който се прави, е, че те не са формулирани в частното и специално в договорното право, нито в теорията, нито в съдебната практика е изяснена тяхната правна същност и не са известни последиците при тяхното нарушаване. Авторът прави с настоящата студия опит да постави начало на изследването на този нов и много важен вид частноправни задължения.

2.2. Най-значимо научно-приложно постижение

Студията на доц. д-р Андрей Александров „Трудово право. Практически сборник от пет електронни книги“, публикувана в електронно издание ЛегаСофт, ISBN 978-619-91529-0-4, ISBN 978-619-91529-1-1, ISBN 978-619-91529-2-8, ISBN 978-619-91529-3-5, ISBN 978-619-91529-4-2, 2020. **Сборникът „Трудово право“** съдържа пет тематични електронни книги: **Книга 1.** Встъпване на трудово правоотношение; **Книга 2.** Работно време, почивки и отпуски; **Книга 3.** Трудово възнаграждение; **Книга 4.** Дисциплинарна и имуществена отговорност; **Книга 5.** Прекратяване на трудовия договор.

Всяка от книгите представя обстоен анализ на разглежданата проблематика, включително с позоваване на събраната съдебна и административна практика. Логиката на изложението е еднаква: коментарната част има за предназначение да въведе читателя в разглежданата тематика, като насочи вниманието му към „подводните камъни", от които е възможно да възникнат проблеми – например в трудовия договор да се включи недействителна клауза; работодателят да измени едностранно трудовото правоотношение, без да има право на това; да се пристъпи към уволнение, без да са налице предпоставките на съответното основание или без да е спазена процедурата, поради което то да бъде обявено за незаконосъобразно и т. н. Изложението е формулирано на достъпен за неспециалисти език и включва многобройни примери и практически казуси. В самостоятелен раздел след всяка тематично обособена част са предложени отговори на най-често задаваните въпроси.

За удобство на читателя в изданието са включени бързи връзки към пълните текстове на нормативните актове и други документи като съдебни решения, становища на административни органи, писма и указания. Разработени са десетки образци на най-често използваните в практиката трудовоправни документи – различни видове трудови договори, заповеди за изменение и прекратяване на трудовото правоотношение, протоколи, декларации и т. н. Те съдържат минимално необходимото според закона съдържание и могат да послужат като ориентир и начин за проверка дали не се пропуска основен реквизит.

Изданието е съобразено с измененията в трудовото законодателство, наложени от извънредното положение и извънредната епидемична обстановка в страната във връзка с пандемията на COVID-19.

2.3. Научноизследователска дейност на учените от ИДП през 2020 г.

Съгласно изискванията - Приложена справки от SONIX за научни публикации, доклади и цитирания.

2.3.1. Лично участие във външни проекти

13 учени в 25 проекта. Съгласно изискванията - Приложена справка от SONIX.

3. МЕЖДУНАРОДНО СЪТРУДНИЧЕСТВО НА ЗВЕНОТО

През 2020 г. международното сътрудничество се изразяваше в участие на ИДП и

на учени от института в международни проекти и програми, в участие в международни конференции и в членство в редакционни колегии на чуждестранни списания (подробни данни са представени в личните отчети и в приложенията към доклада). Същите са посочени на съответните места в частите относно личните отчети и други части на отчета на института.

През 2020 г. продължиха контактите с Обществото за сравнително право на Франция с цел провеждане на планираната за 2021 г. конференция и възстановяването на „Френско-българските дни“. С новото ръководство на Обществото е планирана конференция през м. септември-октомври 2021 г.

Институтът за държавата и правото има сключени споразумения за обмен на учени и докторанти по програма „Еразъм+“ с университетите в Болоня, Варшава и Залцбург, които са много полезни в подготовката на докторантите от всички секции.

През 2020 г. бяха установени контакти с Московския държавен юриидически факултет на името на О. Е. Кутафин (Московский государственный юридический университет“ имени О. Е. Кутафина), с катедрата по Интеграционно и европейско право. Бяха разменени идеи за проекти в областта на изкуствения интелект.

Бяха установени контакти и изготвен и подаден проект по програма „Еразъм +“ с FUNDACJA "INSTYTUT EUROPEJSKI PRO FUTURO EUROPAE" (Foundation for the Development of the Education System) със седалище във Варшава, Полша.

4. УЧАСТИЕ В ПОДГОТОВКАТА НА СПЕЦИАЛИСТИ

Институтът за държавата и правото продължава да е на едно от първите места в структурата на БАН по брой обучавани докторанти. Към 1 януари 2020 г. се обучават 28 докторанти: 5-ма редовни и 23-ма задочни. През годината за зачислени общо 12 докторанти: 5-ма редовни, 3-ма задочни и 4-ма в самостоятелна форма на обучение. Отчислени са 8 докторанти: 2-ма редовни и 6-ма задочни. В бройката на зачислените и отчислени редовни докторанти е кандидатка, спечелила редовния конкурс – докторска програма Административно право и административен процес, която след издаване на заповедта за зачисляване подаде молба да бъде отчислена (без право на защита) по нейно желание поради нововъзникнали обстоятелства от личен характер. В края на отчетния период се обучават 32-ма докторани: 8 в редовна форма на обучение, 20 – в задочна, 4-ма се обучават в самостоятелна форма, по 7 докторски програми.

През 2020 г. са *зачислени* 12 докторанти (с 4-ма повече от 2019 г., ръст от 33,33%) по 7 докторски програми, от които 5-ма редовни, 3-ма задочни докторанти и 4-ма в самостоятелна форма на обучение; с *право на защита са отчислени 6-ма* докторанти (с 1 по-малко от 2019 г.); *2-ма* докторанти са *отчислени без право на защита*, като единият е отчислен по негово желание.

Обучаваните докторанти в ИДП към 31.12.2020 г. са 32-ма (с 4-ма повече от 2019 г. – 14,29%), *с 3-ма повече са и обучаваните редовни* докторанти (ръст от 60%). Забелязява се повишен интерес към обучението в самостоятелна форма на докторантура – зачислени са 4-ма докторанти, отхвърлена е една кандидатура.

Повечето от хабилитираните учени – 16 от общо 19 (84,21%), са научни ръководители, като секциите се стараят да спазват правилото за научно ръководство най-много на 3-ма докторанти по държавна поръчка. Доцент Пламенка Маркова продължава да е научен ръководител без заплащане на един задочен докторант, проф. Стефка Наумова продължава ръководството си на един задочен и един докторант в самостоятелна формана обучение.

Успешно са защитили през отчетната година дисертациите си 6-ма докторанти (колкото и през 2019 г.), като 2-ма са отчислени в годината на защитата, като единият е отчислен преди срока на обучение.

В ход е процедура за публична защита на 1 докторант от секция „Гражданскоправни науки“.

Общо лекции, спец. курсове, упражнения и семинари са проведени по 55 теми за 5094 академични часа от 26 учени и докторанти.

През 2020 г. 8 изследователи от ИДП, в т.ч. и 1 докторант (трима души повече в сравнение с 2019 г., увеличение с 40 %) са взели участие в 37 обществени изяви – публични лекции и медийни изяви (31 за 2019 г., повече с19,35%).

Осем учени от ИДП (с 2-ма повече от 2019 г.) са били ръководители на 8 защитили докторанти, от които 3-ма учени са ръководили 3-ма защитили докторанти в 3 висши училища, извън системата на БАН.

Дванадесет учени са били членове на 23 изпитни комисии, като 12 от тях са в ИДП.

Един учен от ИДП е автор на 1 публикуван учебник.

5. ИНОВАЦИОННА ДЕЙНОСТ НА ЗВЕНОТО

Не е в тематиката на звеното.

6. СТОПАНСКА ДЕЙНОСТ НА ЗВЕНОТО

ИДП не извършва стопанска дейност.

7. КРАТЪК АНАЛИЗ НА ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ НА ЗВЕНОТО

Бюджетът на ИДП БАН се формира от субсидия и собствени приходи.

Съгласно Решения на VII Общото събрание на БАН от 59-то и 60-то заседание, проведени съответно в периода 23.03.2020 г.-27.03.2020 г. и 07.04.2020 г.-11.04.2020 г..**,** бюджетната субсидия на ИДП БАН е утвърдена на база диференцирано разпределение между звената на БАН при планова численост на персонала на на ИДП БАН от 37 щатни бройки, средни работни заплати по категории персонал, утвърдени от ОС на БАН, и планова численост от 7.58 бр. редовни докторанти, като за четвърта поредна година през 2020 г ИДП БАН получи и допълнителна субсидия за издръжка на докторанти в размер на 26 208 лв.

Утвърдената субсидия на ИДП БАН за 2020 г. е в размер на **748 135 лв.** Тя е формирана от три компонента и централизирана сума за стипендии на редовни докторанти и издръжка на редовни и задочни докторанти:

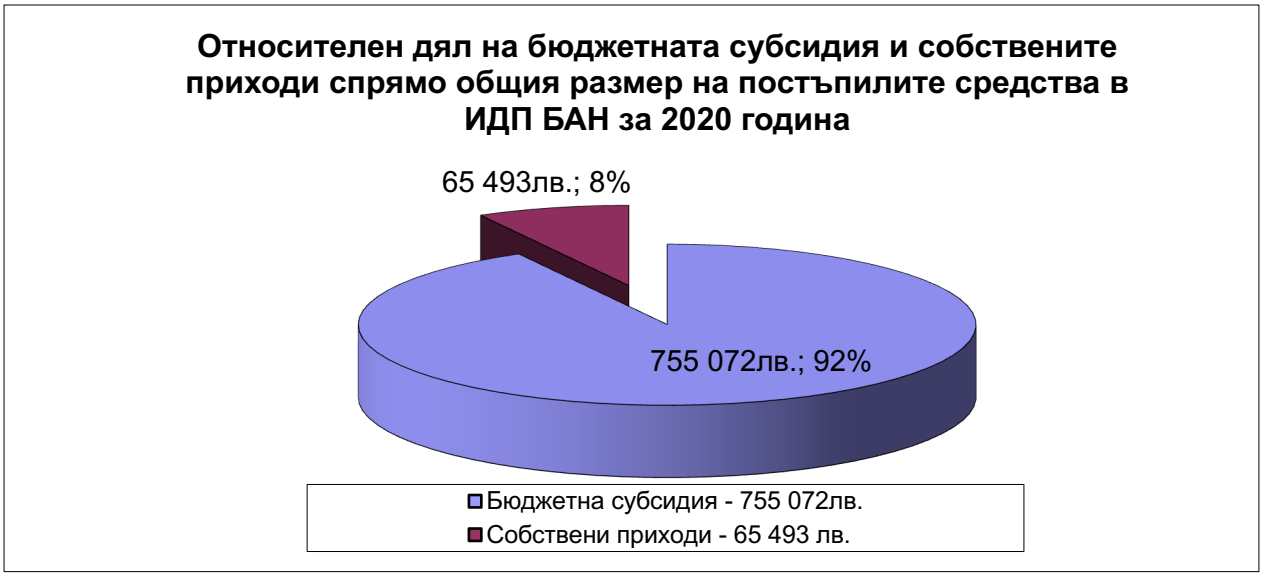
Компонент 1	523 781 лв.;
Компонент 2	148 658 лв.;
Компонент 3	3 988 лв.
Централизирани средства	71 708 лв.

След първоначално утвърдената субсидия за 2020 г. в размер на размер на **748 135 лв.** е получена до момента с решение на 5-то заседание на VIII Общото събрание на БАН от 23.11.2020 г. корекция към 30.09.2020 г. в увеличение от централизираните

средства на БАН в общ размер от **6 937 лв**., от които **924 лв.** за издръжка на новозачислени текущо през годината докторанти, **3 750 лв.** за стипендии, **2 263лв.** за данък върху недвижимо имущество и такса битови отпадъци

Допълнително като трансфери от БАН са предоставени до момента и **28 599 лв.,** от които **23 131 лв.** за ремонт на покрив и др. аварийни ремонти, **3 360 лв.** за провеждане на процедури за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности, **1 269 лв.** за изплатени обезщетения по чл. 224 от КТ и **839 лв.** за извършени разходи по ЕБР през 2019 г.

Така утвърдената бюджетна субсидия на ИДП БАН за 2020 г. до момента възлиза на **755 072 лв**., което представлява 92 % от общите постъпили по бюджета на института средства за 2020 г. Останалите 8 % са собствени привлечени средства.

7.1	**Преходни остатъци от 2019 г.**	**76 457**

7.2	**Приходи общо**	**Стойност в лв.** **820 565**	**Отн.дял %**
7.2.1.	Бюджетна субсидия	755 072	92.02
7.2.2.	Собствени приходи	65 493	7.98
7.2.2.1	Трансфери от БАН за допълнителни стипендии на докторантите в редовна форма на обучение, съгласно ПМС № 103/21.05.2020 г.	29 666	45.30
7.2.2.2	Приходи от такси на докторанти	17 915	27.35
7.2.2.3	Приходи от научно жури	4 946	7.55

7.2.2.4	Трансфер от БАН за изпълнение на проект по Програма за подпомагане на младите учени по ПМС 203/19.09.2018 г.	4 560	6.96
7.2.2.5	Договор по ОПДУ	3 650	5.57
7.2.2.6	Приходи от списание "Правна мисъл"	2 926	4.47
7.2.2.7	Приходи от конференция	1 050	1.60
7.2.2.8	Други (CEEOL, Научни трудове, Сборници от конференция, Сборник в чест на 70 години проф. Константинов)	780	1.19
7.3	**Разходи общо**	**Стойност в лв.**	**Отн.дял %**
		858 024	
7.3.1.	Заплати и други възнаграждения и плащания за персонала (включително обезщетения по КТ и КСО)	548 356	63.91
7.3.2.	Задължителни осигурителни вноски от работодателя	99 717	11.62
7.3.3.	Стипендии на редовни докторанти	67 955	7.92
7.3.4.	Смяна на дограма, ремонт на помещения, авариен ремонт канализация и шахта и ремонт на покрив	44 645	5.20
7.3.5.	Печат на списание "Правна мисъл", печат на "Научни трудове",телефони, поддръжка и подобрения асансьор, абонамент информационна система Апис, подновяване домейн, подновяване ел. подпис, езикови курсове докторанти, такси правоучастия, актуализация ПП, техническо обслужване пожарогасители, дезинсекция и дезинфекция на сграда, почистващи и дезинфекциращи иматериали, канцеларски материали, материали за ремонт на помещения и др. за издръжка на института и докторантите	39 675	4.62

7.3.6.	Хонорари на членове на научно жури за защита на дисертационни трудове за придобиване на научни степени заемане на академични длъжноси; хонорари на научни консултанти на докторанти в самостоятелна форма на обучение в размер на 1/2 от заплатената такса за обучение; хонорари сп. "Правна мисъл", хонорари "Научни трудове", граждански договори за страниране и редактиране на издания, граждански договор за поддръжка на компютри и сайт, граждански договор лични данни, възнаграждения за изпълнение на проект по Програма за подпомагане на младите учени и др.	37 568	4.38
7.3.7.	Разходи за ел.енергия, топлоенергия, вода	8 764	1.02
7.3.8.	Учебни и научно-изследователски разходи и книги за библиотеките	8 209	0.96
7.3.9.	Такса битови отпадъци и данък върху недвижимо имущество	2 310	0.27
7.3.10.	Командировки в страната и в чужбина	825	0.10

7.4	**Трансфери от БАН за ремонт на покрив, др. ремонти, за процедури за защити, обезщетения по чл. 224 от КТ и ЕБР /от 2019/**	**28599**

7.5	**Остатъци общо към 31.12.2020 г.**	**67 597**

С най-голям относителен дял в общия размер на разходите за отчетния период са разходите за заплати и други възнаграждения за персонала.

С бюджтената субсидия за 2020 г. са обезпечени следните приоритетни разходи в общ размер от 747 700 лв.– заплати и др. възнаграждения, вкл. увеличения размер на допълнителното възнаграждение за доктор и доктор на науките, както и допълнителните възнаграждения по К2, осигурителни вноски от работодател, болнични за сметка на работодател, обезщетения по КТ и КСО, стипендии на редовни докторанти и целеви разходи за издръжката на редовни и задочни докторанти, както и режийни разходи за издръжка на института – ел.енергия, топлоенергия, вода, телефони, поддръжка асансьор, аварийни ремонти по сградата, абонамент информационна система Апис, абонамент библиотека, подновяване домейн, подновяване ел. подпис, актуализация на програмни продукти, техническо обслужване пожарогасители, дезинсекция и дезинфекция на сграда, почистващи и дезинфекциращи материали, както и осигуряване на лични предпазни средства и др.

Финансовата 2020 година за ИДП БАН приключва с преходен остатък от **67 597 лв.**, от които 7 372 лв. остатък от бюджетна субсидия / 6 405 лв. от стипендии и издръжка докторанти/ и 60 225 лв. собствени средства. Неизразходваните средва от

преходния остатък от издръжката на докторантите за 2020 г. в размер на 5 850 лв. ще бъдат удържани от полагаемата за докторанти субсидия за 2021 г.

Към 31.12.2020 г. институтът няма неразплатени задължения към доставчици и други кредитори.

8. ИЗДАТЕЛСКА И ИНФОРМАЦИОННА ДЕЙНОСТ НА ЗВЕНОТО

8.1. СПИСАНИЕ „ПРАВНА МИСЪЛ“

През 2020 г. ИДП издаде броеве 1, 2, 3 и 4 на сп. „Правна мисъл“, спазвайки графика за излизане от печат на списанието на всеки 3 месеца. Абонатите на списанието през изминалата година бяха 157. В посочения брой абонати се включват всички, направили както годишен, така и полугодишен абонамент, както и онези, които са закупили отделни броеве за 2020 г. В посочения брой не са включени абонатите, платили отделни статии в онлайн библиотеката CEEOL. Данните за онлайн абонаментите ще получим през месец март 2021 г.

През 2020 г. са публикувани общо 23 научни статии, като от тях 13 са на учени от ИДП или 56.52% от общия брой публикации. Автори на 9 от тях са на учени (39% от общия брой учени) 2 от публикациите на докторанти на ИДП. Две от статиите са в съавторство. Останалите публикации са на автори от някои висши учебни заведения като СУ, ПУ, ВСУ, ЮЗУ, НБУ, УНСС, както и на съдии и на адвокати. Освен научни статии списанието е публикувало 2 рецензии за новоиздадена наша юридическа литература.

Традиционно разпространението на списанието през изминалата 2020 г. се извършваше най-вече чрез мрежата на разпространителите на периодика в страната – Български пощи, Разпространение на печата, Доби Прес и др. по-малки разпространители. Броят на абонатите, които получаваха списанието директно от ИДП бе сравнително малък, като основна причина за това е необходимостта абонаментната такса да бъда плащана по банков път, а не на място в редакцията.

През 2020 г. всички статии от излезлите книжки на списанието бяха качени в най-голямата база данни за литература в Централна и Източна Европа – CEEOL (Central Eastern European Online Library – ceeol.com). Базата данни включва над 5 хиляди издателя от цял свят, които публикуват научна литература на и за Централна и Източна Европа. Към момента в базата данни са качени броевете от 2002 до 2020 година включително.

8.2. СБОРНИК „НАУЧНИ ТРУДОВЕ НА ИНСТИТУТА ЗА ДЪРЖАВАТА И ПРАВОТО“

През 2020 г. излязоха от печат том XIX на сборника „Научни трудове на Института за държавата и правото“, съдържащ 5 студии на учени от ИДП по актуални и значими теми в различни отрасли на правото. Обемът на том XVII е 390 страници (с 86 страници повече от том XVIII, 2019 и с 126 страници повече от том XVII, 2018). Докладите от сборника бяха качени в базата данни за литература в Централна и Източна Европа – CEEOL (Central Eastern European Online Library – ceeol.com).
Съдържанията на всички сборници от поредицата Научни трудове на ИДП, както и на сп. Правна мисъл за 2020 година бяха качени в интернет страницата на ИДП.

8. ИНФОРМАЦИЯ ЗА НАУЧНИЯ СЪВЕТ НА ЗВЕНОТО

Списъчен състав с посочена основна месторабота, дата на избиране на съвета и промени в състава му след избора.

Членове на Научния съвет (избран на 14.11.2019 г. от ОСУ на ИДП, мандатът започва от 24.11.2019 г.):

1. Проф. д-р Поля Голева, ИДП при БАН
2. Проф. д-р Ирена Илиева, ИДП при БАН
3. Проф. д-р Дарина Зиновиева, ИДП при БАН
4. Проф. д-р Гергана Маринова, ИДП при БАН
5. Доц. д-р Николай Колев, ИДП при БАН – председател
6. Доц. Д-р Андрей Александов, ИДП при БАН – зам.-председател
7. Доц. д-р Тодор Кобуров, ИДП-БАН – секретар
8. Доц. д-р Велина Тодорова, ИДП при БАН
9. Доц. д-р Веселина Канатова-Бучкова, ИДП при БАН
10. Доц. д-р Диана Ковачева, ИДП при БАН
11. Доц. д-р Екатерина Салкова, ИДП при БАН
12. Доц. д-р Надежда Йонкова, ИДП при БАН
13. Доц. д-р Петър Бончовски, ИДП при БАН
14. Доц. д-р Иван Петров Видолов, Академия на МВР
15. Доц. д-р Мариана Тиен, Глобален център за партньорство Китай – Източна Европа

10. КОПИЕ ОТ ПРАВИЛНИКА ЗА РАБОТА НА ЗВЕНОТО

Линк: https://ipn-bg.org/media/dokumenti/zakoni_dokturanturi/Pravilnik_za_ustr._i_deinostta_IDP_final_m.12-2017.pdf

11. СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ В ОТЧЕТА И ПРИЛОЖЕНИЯТА КЪМ НЕГО СЪКРАЩЕНИЯ

БАК – Българска асоциация по криминология
БСУ – Бургаски свободен университет
ГПН – Гражданскоправни науки
ЕС – Европейски съюз
ИДП – Институт за държавата и правото
МПН – Международноправни науки
МвнР – Министерство на външните работи
МП – Министерство на правосъдието
НПН – Наказателноправни науки
НС – Научен съвет
ОСУ – Общо събрание на учените
ПУ – Пловдивски университет
ППН – Публичноправни науки
РУ – Русенски университет
СУ – Софийски университет
УНСС – Университет за национално и световно стопанство
ЮЗУ – Югозападен университет
ЮФ – Юридически факултет
НИД – Научноизследователска дейност